

OBITELJSKA KUĆA U SINCU

FAMILY HOUSE IN SINAC

Iva Ževrnja¹, Vladimir Ževrnja¹, Nina Šantek¹, Zrinka Ževrnja²

¹*Tehničko veleučilište u Zagrebu, Vrbik 8, 10000 Zagreb, Hrvatska*

²*Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska, studentica*

SAŽETAK

Obiteljska kuća u Sincu smještena je u mirnom krajoliku Gacke doline, u neposrednoj blizini izvora rijeke Gacke. Okruženje karakteriziraju blaga topografija, otvoreni vidici i snažan osjećaj mjesta, što je uvelike utjecalo na koncept arhitektonskog rješenja. Projekt kuće temelji se na skladnom odnosu s prirodom i željama investitora, pri čemu se rijeka ne promatra kao pozadina, već kao ključni element prostornog i vizualnog doživljaja. Arhitektonska koncepcija kuće predstavlja suvremenu reinterpretaciju tradicionalnih, linearnih dvostrešnih seoskih kuća koje su povijesno oblikovale rubove Gacke doline. Prostorna organizacija kuće podijeljena je na tri etaže s jasno definiranim funkcijama, što omogućuje logičan i ugodan raspored prostora za stanovanje. U konstrukciji i oblikovanju primijenjeni su materijali koji odražavaju duh lokalne graditeljske tradicije, čime se postiže autentičnost i povezanost s kontekstom. Kuća je trenutačno u fazi izgradnje.

Ključne riječi: *Gacka dolina, obiteljska kuća, prostorna organizacija, sklad s prirodom*

ABSTRACT

The Family House in Sinac is situated in the tranquil landscape of the Gacka Valley, in close proximity to the source of the Gacka River. The surroundings are characterized by gentle topography, open views, and a strong sense of place, all of which have significantly influenced the architectural concept. The design of the house is based on a harmonious relationship with nature and the wishes of the investor, treating

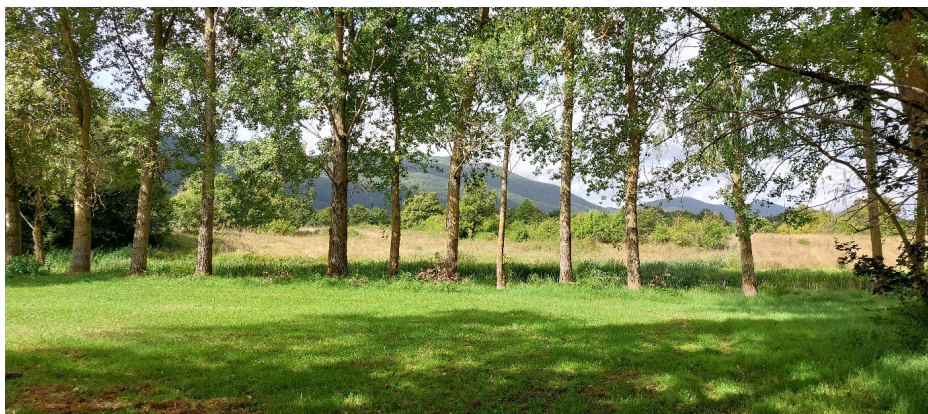
the river not as a background but as an essential element of the spatial and visual experience. The architectural concept represents a contemporary reinterpretation of the traditional linear, gabled rural houses that historically defined the edges of the Gacka Valley. The spatial organization is divided into three levels with clearly defined residential functions, providing a logical and comfortable layout for living. The construction and design employ materials that reflect the spirit of local building traditions, achieving both authenticity and a strong connection to the context. The house is currently under construction.

Keywords: *Gacka Valley, family house, spatial organization, harmony with nature*

1. UVOD

1. INTRODUCTION

Sinac je malo naselje u Gackom polju, smješteno na prijelazu između dvaju planinskih masiva – Velebita i Kapele – u neposrednoj blizini izvora rijeke Gacke. To je krajolik mirnih vizura, pitome topografije i iznimno snažnog identiteta prostora. Gacka, kao rijeka i simbol mjesta, nije samo geografski element, nego i temeljni okvir života, poimanja prostora i prostorne orijentacije stanovnika. Njezin smireni tok, ritam i refleksija svjetlosti čine osnovni sloj percepcije prostora, ali i arhitektonskog promišljanja koje se u tom kontekstu ne može odvojiti od prirodnog okruženja. U takvom pejzažu, arhitektura ne nastaje iz težnje za isticanjem, već iz potrebe da se skladno nadoveže na postojeće odnose između vode, vegetacije i ljudske prisutnosti.

Slika 1 Drvored jablana duž rijeke Gacke: glavna orijentacija kuće [4]

Figure 1 A row of poplar trees along the Gacka River: the main orientation of the house [4]

Projekt naglašava kontinuitet između unutarnjeg i vanjskog prostora, gdje terase, trijemovi i staklene stijene omogućuju nesmetan prijelaz i dijalog s okolinom. Materijalnost kuće — drvo, kao konstruktivni materijal krova i vanjskoga plašta, opeka, kao gradivni materijal kuće sa fasadom od žbuke te limena obloga dvostrešnog krova i vanjskoga plašta — odražava i regionalnu tradicijsku arhitekturu i suzdržanu suvremenu estetiku, uspostavljajući ravnotežu između trajnosti, jednostavnosti i suptilnih teksturalnih kvaliteta. Prostorno, kuća je organizirana duž poprečne i vertikalne osi. Vertikalna komunikacija povezuje poluukopani podrum sa prizemljem javnog karaktera i spavaćim dijelom na katu, naglašavajući jasnoću i logiku korištenja prostora.

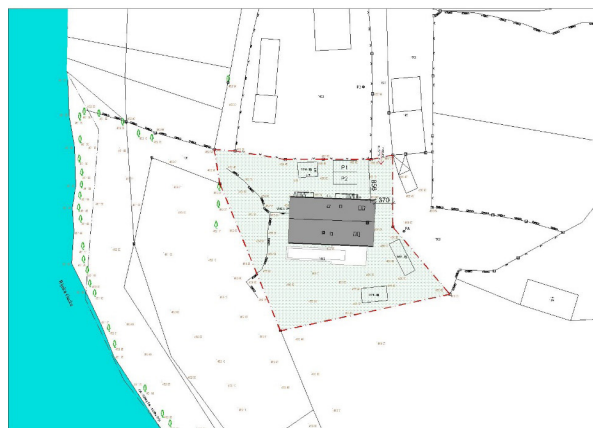
2. KONTEKST I PROSTORNA POSTAVKA

2. CONTEXT AND SPACIAL LAYOUT

Parcela na kojoj se nalazi obiteljska kuća smještena je neposredno uz obalu rijeke, na blagom povišenju u ravnici koja se pruža prema vodi. Taj prijelazni pojas između suhe i vodene površine, zona promjenjive razine vlage, refleksije i zvuka, definirao je temeljnu orijentaciju i prostornu organizaciju kuće. Osnovna ideja projekta bila je osmisliti kuću koja se ne postavlja uz rijeku, nego s rijekom: arhitektura koja se ne suprotstavlja prirodi, nego s njom surađuje (Slika 1).

Projektom je naglašena potreba za suptilnim, gotovo topografskim pristupom – kuća se smješta tako da prati prirodne konture terena, ne prekidajući vizualni i zvučni kontakt s rijekom. Glavne osi kretanja i pogleda usmjerene su prema

vodi, dok su sekundarni pogledi usmjereni prema okolnim livadama i rubovima šuma. Na taj način kuća funkcionira kao prostorni instrument koji mjeri, uokviruje i usmjerava doživljaj krajolika (Slika 2).

Slika 2 Situacija na geodetskoj situaciji, položaj kuće na parceli [4]

Figure 2 Site plan from the cadastral survey, showing the position of the house on the parcel [4]

3. ARHITEKTONSKA KONCEPCIJA

3. ARCHITECTURAL CONCEPT

Tradicijska gradnja u Lici oblikovala se u skladu s prirodnim uvjetima, dostupnim materijalima i načinom života stanovništva. U području tzv. šumovitog krša, gdje su drvo i kamen bili jednako prisutni, oba su materijala ravnopravno korištena — kamen u donjim, a drvo u gornjim zonama građevine. Takav konstruktivni spoj osiguravao je trajnost i funkcionalnost, a oblikovno jednostavne i čiste kuće odražavale su život vezan uz prirodu i stočarsku svakodnevicu (Slika 3).

U Lici se razvija prepoznatljiv tip dvoprostorne

brvnašice nad kamenim podrumom, pokrivene strmim krovom od dasaka ili šindre. Donji zidani dio služio je kao štala ili spremište, dok je nad njim bio stambeni prostor s ognjištem — središtem obiteljskog života. Drvene stijenke štatile su se širokim strehama i natkrivenim trijemom koji je imao višestruku ulogu: štatio je kuću od atmosferilija, stvarao prijelazni prostor i okupljalište ukućana.

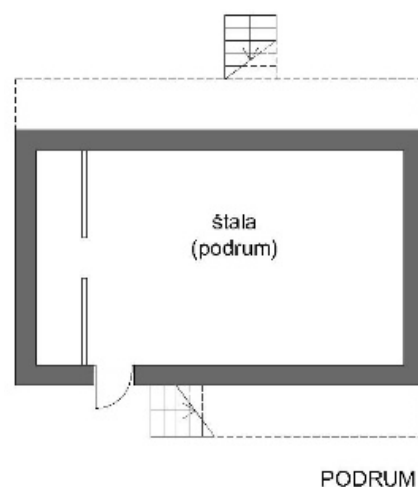
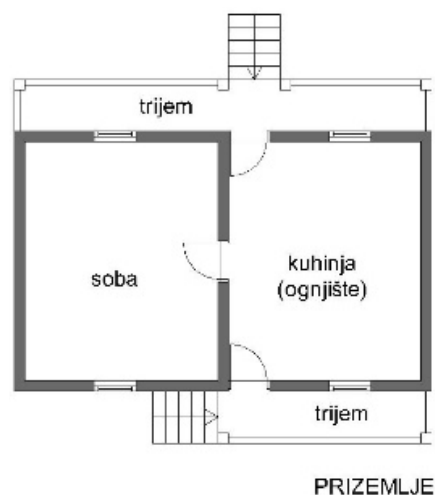
Sklonost funkcionalnosti, jednostavnosti i prilagodbi terenu odredila je izgled ličke kuće. Ona nije težila ukrasu ni monumentalnosti, već skladnom odnosu s krajolikom i čovjekovim potrebama, čineći tako autentičan primjer graditeljskog izraza u kojem su priroda, materijal i način života povezani u cjelinu (Slika 4).

Slika 3 Tradicijska lička kuća [5]

Figure 3 Traditional Lika house [5]

Kuća je zamišljena kao suvremena interpretacija tradicijskog graditeljstva Gacke doline. Povijesno gledano, naselja u ovom području razvijala su se uz rubove plodnih polja, gdje su kuće bile linearno organizirane, jednostavne, s dvostrešnim krovovima i funkcionalno jasnom strukturom. Takvi volumeni bili su racionalni, skromni, ali i izrazito logični u odnosu na klimu i način života — usmjereni prema radu, prirodi i održivosti.

Slika 4 Shema tradicijske ličke kuće [4]

Figure 4 Diagram of the traditional Lika house [4]

Ovaj projekt polazi upravo od tog arhetipa. Kuća zadržava linearnu koncepciju prizemnog volumena s dvostrešnim krovom, no reinterpretila ga u suvremenom jeziku — kroz prostornu fluidnost, otvorenost prema pejzažu i jasno definirane odnose između zatvorenog i natkrivenog prostora. Dvostrešni krov nije samo oblikovna gesta, već i funkcionalan element koji natkriva trijemove, štiti od sunca i padalina te formira prostore prijelaza između interijera i eksterijera.

Kuća je koncipirana kao troetažna: poluukopani podrum, prizemlje i kat (potkrovlje). Volumen je izdužen u smjeru okomitom na tok rijeke, što omogućuje da dvoetažni stakleni zabat otvori interijer prema vodi, dok produžetak krova natkriljuje terasu u prizemlju. Takva prostorna kompozicija omogućuje kući da „diše“ u smjeru rijeke, čime odnos između arhitekture i prirode postaje aktivan i svakodnevan (Slika 5).

Slika 5a Zapadno pročelje, orijentirano prema Gackoj [3]

Figure 5a West elevation, oriented towards the Gacka River [3]

Slika 5b Južno pročelje sa bazenom i istočni zabatni zid bez otvora [3]

Figure 5b South elevation with pool and east gable wall without openings [3]

Slika 5c Istočni zabatni zid i sjeverno pročelje sa natkrivenim ulazom u zgradu [3]

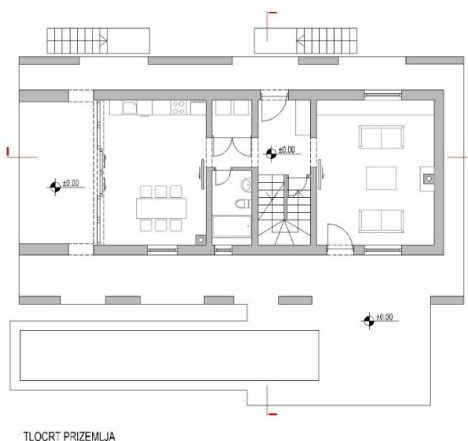
Figure 5c East gable wall and north elevation with covered entrance to the building [3]

4. ORGANIZACIJA PROSTORA

4. SPATIAL ORGANIZATION

Prostorna koncepcija temelji se na jednostavnoj poprečnoj osi koja u prizemlju počinje ulazom u kuću i završava vertikalnom komunikacijom za kat. Ova os dijeli kuću na dvije funkcionalne

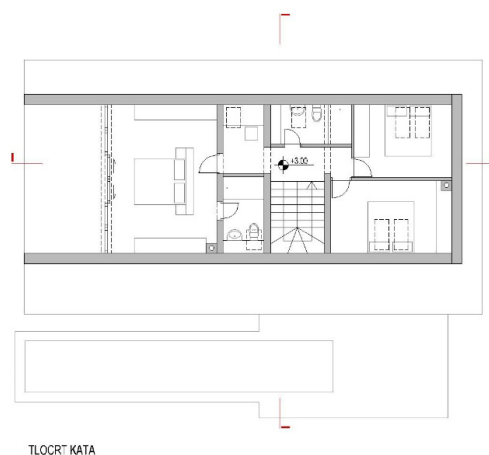
cjeline dnevnog dijela: kuhinju s blagovaonicom i natkrivenom terasom prema rijeci te dnevni boravak orijentiran prema jugu. Takva podjela omogućuje raznolikost ambijenata unutar malog gabarita. Dok kuhinja i blagovaonica funkcioniraju kao aktivni, otvoreni prostor povezan s rijekom, dnevni boravak je introvertniji, orijentiran prema suncu i zaštićen od pogleda (Slika 6).

Slika 6 Tlocrt prizemlja: idejno rješenje [3]

Figure 6 Ground floor plan: conceptual design [3]

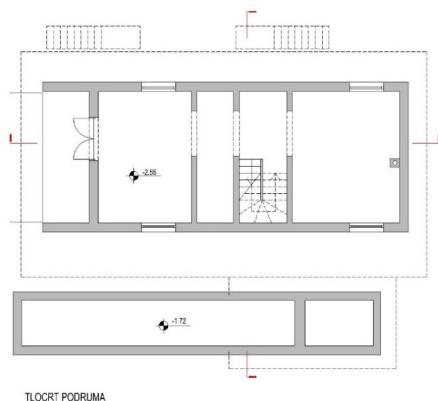
Na katu ista os organizira prostor spavaćeg dijela. Glavna spavaća soba, smještena iznad kuhinje i blagovaonice, orijentirana je velikom staklenom stijenom prema rijeci, dok se s druge strane osi nalaze dvije spavaće sobe s krovnim prozorima. Ta prostorna dijalektika, između otvorenog i zatvorenog, između svjetlosti i sjene, stvara ritam boravka u kući koji se mijenja tijekom dana i godišnjih doba (Slika 7).

Slika 7 Tlocrt kata: idejno rješenje [3]

Figure 7 First floor plan: conceptual design [3]

Servisni prostori smješteni su u poluukopani podrum koji zauzima čitav tlocrtni gabarit prizemlja. Time su tehničke funkcije (spremišta, strojarne, instalacije) odvojene od životnog dijela kuće, čime se omogućuje čista prostorna artikulacija nadzemnih etaža (Slika 8).

Slika 8 Tlocrt podruma: idejno rješenje [3]

Figure 8 Basement floor plan: conceptual design [3]

5. ODNOS INTERIJERA I EKSTERIJERA

5. RELATIONSHIP BETWEEN INTERIOR AND EXTERIOR

Jedan od ključnih motiva projekta jest prijelaz između unutarnjeg i vanjskog prostora. Natkrivena terasa ispred kuhinje i blagovaonice funkcionira kao produžetak dnevnog prostora prema rijeci. To nije dodatak, već sastavni dio arhitektonske kompozicije. U toplijim mjesecima terasa preuzima ulogu glavnog boravišnog prostora, dok se zimi prostor povlači unutar staklenih stijena, ali vizualni kontakt s rijekom nikada ne prestaje. Kuća je projektirana u skladu s izmjenama godišnjih doba: staklene stijene otvaraju se ljeti, reflektiraju pejzaž u proljeće i jesen, dok zimi propuštaju nisko sunce u interijer i pasivno griju prostor.

Zabatna staklena stijena dvostruke visine povezuje prizemlje i kat u jedinstveni prostor. Ona funkcionira kao svojevrsna vizualna žarišna točka kuće, ali i kao regulator svjetla, refleksije i mikroklima. Svjetlost koja prodire kroz tu površinu mijenja karakter interijera tijekom dana – od jutarnje difuzne svjetlosti do večernjih refleksija s površine rijeke. Na taj

način arhitektura postaje medij između čovjeka i prirode, a ne samo okvir za stanovanje.

6. KONSTRUKCIJA I METRIJALI

6. CONSTRUCTION AND MATERIALS

Konstrukcija kuće temelji se na racionalnom sustavu nosivih zidova i drvenih krovnih elemenata. Odabrani materijali odražavaju jednostavnost i autentičnost lokalnog graditeljstva: drvo, žbuka i lim. Drvo se koristi za konstrukciju krovišta i trijema, vapnenačke žbuke na pročelju povezuju kuću s tradicijom regije, dok limeni pokrov interpretira tradicionalne krovne materijale u suvremenoj formi. Umjesto dekorativnog pristupa, naglasak je na trajnosti, održavanju i skladnom uklapanju u prirodno okruženje.

Arhitektura se pritom ne oslanja na stilsku imitaciju, nego na načelo reinterpretacije – razumijevanje lokalnih elemenata i njihovu transformaciju u skladu sa suvremenim potrebama. Dvostrešni krov, trijem i produženi strešnici nisu samo formalni znakovi, već i funkcionalni odgovori na lokalnu klimu: zaštita od vjetrova i snijega, filtriranje sunčeve svjetlosti te stvaranje prijelaznih mikroambijenata između vanjskog i unutarnjeg prostora.

7. SVJETLO, POGLED I RITAM PROSTORA

7. LIGHT, VIEW AND SPATIAL RHYTHM

Svjetlo ima temeljnu ulogu u definiranju arhitektonskog doživljaja kuće. Ulazi svjetla pažljivo su usklađeni s orijentacijom prostorija, visinom terena, okolnim raslinjem i blizinom vode. Južna orijentacija dnevnog boravka omogućuje maksimalno iskorištavanje prirodne svjetlosti i topline, dok sjeverna orijentacija donosi mirnije, difuzno svjetlo pogodno za dnevne aktivnosti. Kombinacija tih dvaju tipova osvjetljenja stvara slojevitost prostornu atmosferu – kuća se doživljava različito ovisno o dobu dana i položaju promatrača.

Pogledi kroz kuću uvijek završavaju u pejzažu, bilo u refleksiji vode, liniji drveća ili otvorenom horizontu Gackog polja. Takva prostorna

transparentnost daje osjećaj širine i kontinuiteta prostora, dok izduženi volumen kuće usmjerava perspektivu prema prirodnim točkama interesa. Time arhitektura postaje alat za usmjeravanje pažnje, a ne objekt sam za sebe.

8. ARHITEKTURA U KONTEKSTU RURALNOG PROSTORA

8. ARCHITECTURE IN THE CONTEXT OF A RURAL SETTING

U kontekstu ruralne arhitekture Like, projekt propituje na koji način suvremena kuća može odgovarati tradiciji, a pritom ostati aktualna i relevantna. Umjesto rekonstrukcije prošlih formi, naglasak je na razumijevanju logike mjesta – odnosa prema terenu, orijentaciji, klimi i materijalu. Kuća ne imitira stare oblike, nego usvaja njihova načela i prevodi ih u suvremeni arhitektonski jezik. Time postaje primjer kontinuiteta, a ne diskontinuiteta s lokalnom kulturom građenja.

Arhitektura u Sincu ne nastoji dominirati krajolikom, nego s njim uspostaviti dijalog. U tom smislu, projekt je i istraživanje granica između arhitektonskog i pejzažnog – gdje počinje kuća, a gdje završava okoliš? Odgovor nije jednoznačan: terasa, trijem, travnata padina i rijeka zajedno tvore jedinstvenu prostornu cjelinu.

9. PROCES PROJEKTIRANJA I IZVEDBA

9. DESIGN PROCESS AND IMPLEMENTATION

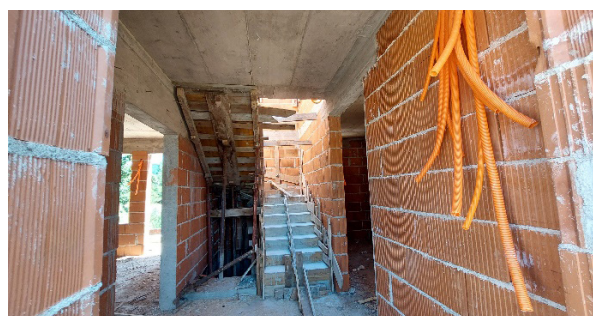
Projekt je nastao kroz detaljno istraživanje lokalnog konteksta – klimatskih uvjeta, tradicijskih tipologija i vizualnih odnosa prostora. Proces projektiranja uključivao je niz studija te analizu pozicije i orijentacije s ciljem da se pronađe ravnoteža između prostorne racionalnosti i emocionalne kvalitete prostora. Tijekom izrade projekta osobita pažnja posvećena je integraciji kuće u pejzaž: gabariti su prilagođeni visini okolnog raslinja, krovna linija prati liniju vrhova jablana uz rijeku, a položaj terasa i staza definiran je postojećim topografskim prijelazima.

Kuća je trenutačno u fazi izgradnje, što se vidi i na priloženim fotografijama. Ta faza omogućuje promišljanje o materijalnosti i detalju – o tome kako arhitektura, dok još nije dovršena, već uspostavlja prisutnost u prostoru. Gradnja se odvija u skladu s idejom postupnog uklapanja: kuća će s vremenom poprimiti patinu, boju i teksturu krajolika, čime će njezina veza s mjestom postati još izraženija (Slika 9).

Slika 9a Status objekta 29.06.2025.: sjeverno i istočno pročelje [4]

Figure 9a Building status as of June 29th 2025: north and east elevations [4]

Slika 9b Status objekta 29.06.2025.: pogled sa ulaza u objekt [4]

Figure 9b Building status as of June 29th 2025: view from the building entrance [4]

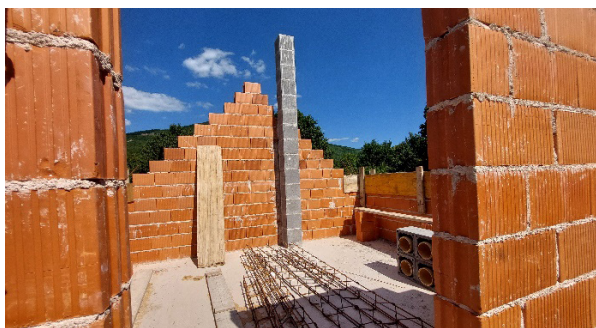
Slika 9c Status objekta 29.06.2025.: dnevni boravak sa izlaskom na trijem [7]

Figure 9c Building status as of June 29th 2025: living room with access to the porch [7].

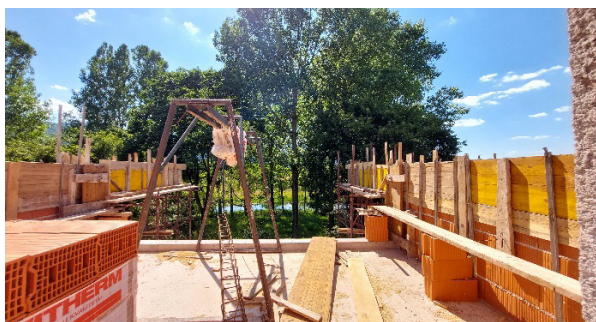
Slika 9d Status objekta 29.06.2025.: kuhinja s blagovaonicom, terasom i pogledom prema rijeci Gacki [4]

Figure 9d Building status as of 29th 2025: kitchen with dining area, terrace, and view towards the Gacka River [4]

Slika 9e Status objekta 29.06.2025.: prostor u kojem će se nalaziti dvije spavaće sobe. [4]

Figure 9e Building status as of June 29th 2025: space intended for two bedrooms [4]

Slika 9f Status objekta 29.06.2025.: glavna spavaća soba orijentirana prema rijeci Gacki [4]

Figure 9f Building status as of 29th 2025: master bedroom oriented towards the Gacka River [4]

10. ZAKLJUČAK

10. CONCLUSION

Kuća u Sincu gradi ravnotežu između racionalnog i emocionalnog, između funkcionalnog i poetskog. U konstrukcijskom smislu, ona je jasna, čitljiva i jednostavna; u prostornom smislu, otvorena i promjenjiva; u simboličkom smislu, povezana s vodom, zemljom i svjetlom. Projekt pokazuje kako suvremena arhitektura može proizlaziti iz konteksta, a ne biti nametnuta formom. Ona se ne natječe s prirodom, nego je sluša.

Na prostoru Gackog polja, gdje se voda, nebo i zemlja neprimjetno dodiruju, ova kuća postaje arhitektonski znak mjere i ravnoteže, izraz tihe prisutnosti i suživota čovjeka s prirodom.

11. REFERENCE

11. REFERENCES

- [1.] Prostorni plan uređenja Grada Otočac ("Službeni vjesnik" Grada Otočca br. 5/04, 3/06, 4/11, 3/15), te izmjene i dopune tog Prostornog plana donesenog za područje Grada Otočca kao jedinice lokalne samouprave, određene Zakonom o područjima županija. < <https://www.otocac.hr/planovi.html> >
- [2.] Zakon o gradnji (NN 153/2013, 20/17 i 39/19) < https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_153_3221.html >
- [3.] Vlasnik slika Zrinka Ževrnja, studentica 1. godine diplomskog studija
- [4.] Vlasnik slika Iva Ževrnja, dipl.ing.arh.
- [5.] Naša Lika forum. <https://forum.nasa-lik.com/index.php?topic=70.0>
- [6.] Zdravko Živković: Hrvatsko tradicijsko graditeljstvo/Croatian traditional architecture, (ISBN 9789533120818)

AUTORI · AUTHORS

• **Iva Ževrnja** - (Zagreb, 1966.) diplomirala je 1994 na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Od 1994. radi u projektnom uredu prof. Renate Waldgoni. Od 1996. radi u Arhitektonskom projektnom zavodu, Zagreb. Od 2007. u Projektom birou AK. Od 2001. radi u samostalnoj profesionalnoj djelatnosti u vlastitom Uredu ovlaštene arhitektice. Od 2011. radi na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu, na predmetima arhitektonskog područja na stručnom prijediplomskom i stručnom diplomskom studiju na Graditeljskom odjelu. Član je Hrvatske komore arhitekata od 2004.

Korespondencija · Correspondence

izevrnja@tvz.hr

• **Vladimir Ževrnja** - (Zagreb, 1967.) diplomirao 1997. godine na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Od 1997. radi u Projektnom birou AK. Od 2006. godine radi na Arhitektonskom fakultetu i partner je u Morfosis studiju d.o.o. Od 2015. godine ima vlastiti projektantski ured Trigrid d.o.o. a od 2023. zaposlen je na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu na predmetima arhitektonskog područja na stručnom prijediplomskom i stručnom diplomskom studiju na Graditeljskom odjelu. Član je Hrvatske komore arhitekata od 1999. godine.

Korespondencija · Correspondence

vzevrnja@tvz.hr

• **Nina Šantek** - (Zagreb, 1985.) stručni prijediplomski studij na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu završava 2008. godine i iste godine zapošljava se u Odjelu tehničke pripreme rada u tvrtki VG komunalac d.o.o. Diplomski studij završava 2012. godine te se 2016. i zapošljava na matičnom veleučilištu. Izvodi nastavu na predmetima unutar područja Građevinsko poduzetništvo na stručnom prijediplomskom i diplomskom studiju Graditeljskog odjela Tehničkog veleučilišta u Zagrebu.

Korespondencija · Correspondence

nsantek@tvz.hr

• **Zrinka Ževrnja** - (Zagreb, 2001.) studentica je 1. godine diplomskog studija na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Radila u uredu Radionica arhitekture i Bold architecture na Mallorci. Tijekom rada u uredu Radionica arhitekture sudjeluje u izradi natječaja za izradu arhitektonsko-urbanističkog rješenja uređenja Sutikle u Podgori, tijekom rada u Bold architecture sudjeluje u izradi dva natječaja za škole, u La Palmi i na Tenerifima. Za vrijeme diplomskog studija u suradnji s kolegom Tvrtkom Ževrnjom radi natječaj rekonstrukcije tržnice u Samoboru, a poslije s kolegom Tvrtkom Ževrnjom i Idom Bajtek radi na natječaju za idejno rješenje doma umirovljenika u Izoli.

Korespondencija · Correspondence

zzevrnja@arhitekt.hr